

RESSOURCER & RESULTATER
Årsberetning 2017

Center for Regional- og Turismeforskning

Velkommen til CRT's årsberetning 2017

I årsberetningen kommer du helt tæt på CRT og får indblik i vores strategiske beslutninger og tilgængelige ressourcer det forgangne år. Få overblik over årets resultater og se eksempler på projekter og aktiviteter, der har optaget os i 2017. Vi løfter også sløret for fokusområder i 2018.

Ressourcer & Resultater 2017

02. KORT OM CRT

04. CRT'S STRATEGIER

08. PROJEKTER 2017

10. KOMMUNIKATION

13. PUBLIKATIONER

18. AKTIVITETER & EVENTS

20. PROJEKTCASES

26. FORMANDENS BERETNING

28. DIREKTØRENS BERETNING

30. PERSONALE

34. BESTYRELSE

36. NØGLETAL

Center for Regional- og Turismeforskning

📍 Forskning i regional udvikling og turisme siden 1994

CRT er et center for anvendt forskning, der løfter analyse- og udviklingsopgaver samt forskningsprojekter.

Centrets primære fokus er regional udvikling med fokus på yderområder, turisme i et destinationsperspektiv samt modeløkonomisk analyse.

CRT er beliggende på Bornholm med afdeling på Frederiksberg og har eksisteret siden 1994.

REGIONAL UDVIKLING
BORNHOLM
KVANTITATIV
KVALITATIV
METODE TURISME
FREMSKRIVNING
LANDDISTRIKTER OG ØER
SAMFUNDSFORSKNING

ANALYSE
EFFEKTER

DEN REGIONALE
MODEL FOR ERHVERV
OG BESKÆFTIGELSE
SAM-K/LINE®

VIDENS-
FORMIDLING

MODELØKONOMI

Organisation, forskning og kommunikation

📍 Overblik over CRT's strategiske retning

CRT opererer med tre forskellige strategier, der sætter retningen for hvert sit område. Derudover udarbejder CRT hvert år en handlingsplan for anvendelsen af den årlige bevilling. Resultaterne heraf dokumenteres særskilt og ikke i årsberetningen.

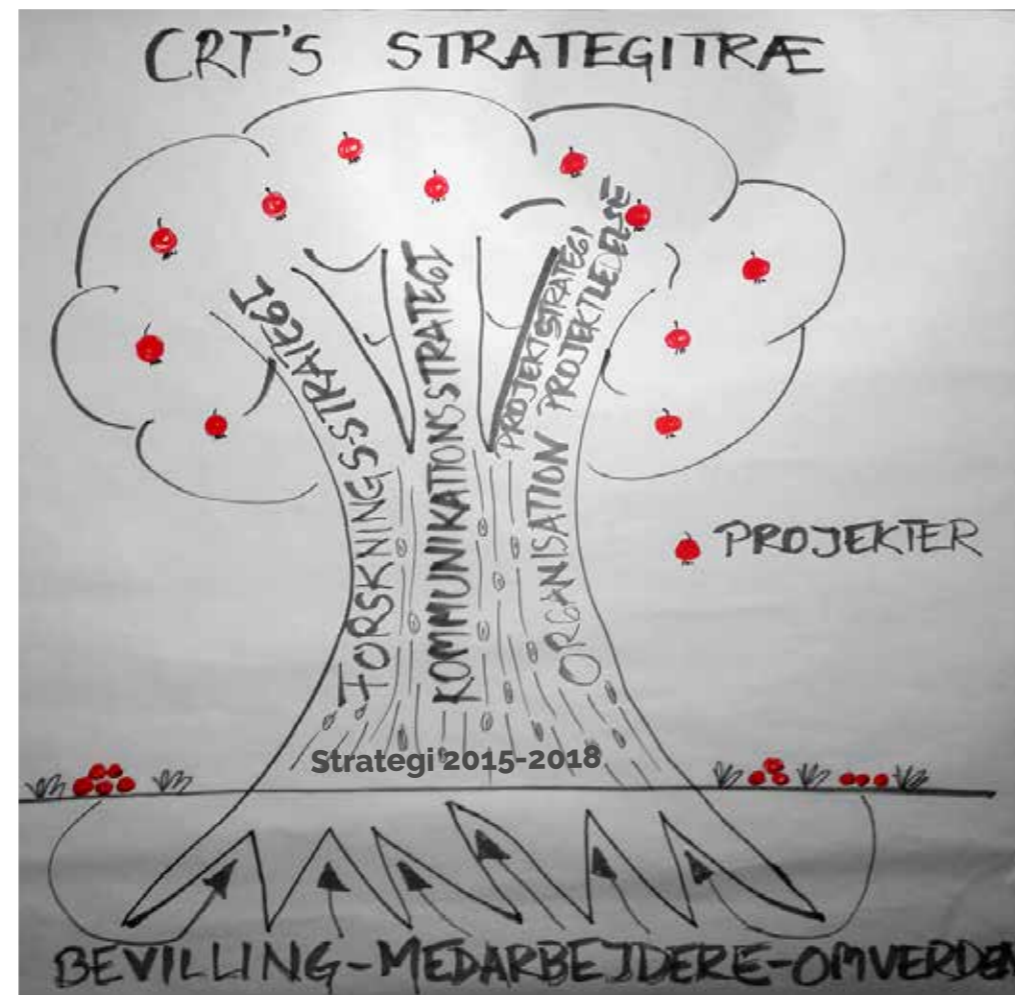
Forretningsstrategien "Viden, vækst og velfærd - 2015-2018" er grundlaget for alle andre strategier. Den beskriver kernen af, hvad CRT står for og ønsker at opnå med sit virke. For at nå vores mål, har vi også udarbejdet strategier for områderne forskning og kommunikation. Årsberetningen dokumenterer vores resultater for 2017 på baggrund af de tre strategier.

Forskningsstrategien rummer seks temaer valgt på baggrund af eksisterende og forventede fremtidige kompetenceområder samt viden om samfundsmæssige

behov, der samtidig udgør et markedspotentiale.

Kommunikationsstrategien hjælper os med at sikre, at vi altid kommunikerer i overensstemmelse med vores grundlæggende værdier og formål, og at ny viden finder vej til de rette interessenter. På de følgende sider introduceres du til de tre strategier.

Illustration: Lene Feldthus Andersen

Strategiske mål 2015-2018

Organisk vækst gennem mersalg, nysalg og øget produktivitet og effektivitet med nye jobs og aktiviteter på Bornholm til følge.

Fremme vækst og udvikling i udkantsområder og på øer.

Mere og bedre formidling af forskningsresultater. Større kommunikativ gennemslagskraft og kompetence.

Nationalt videncenter: CRT blev født som en dedikeret bornholmsk institution, men virker nu i hele landet.

Forskning i udkantsområder og et særligt fokus på ø-problematik: Forskningsfeltet er de særlige strukturelle udfordringer og løsninger i landets udkantsområder.

Kerne i komparativ samfundsvidenskabelig analyse: Med modelbaserede analyser kan der leveres dybe scan-

ninger og komparative analyser af udfordringer og løsningsalternativer suppleret med en kvalitativ tilgang i casestudier.

Underleverandørstrategi: Ydelsernes karakter, centrets begrænsede størrelse og lokaliseringen på Bornholm gør rollerne som forskningspartner og underrådgiver til de foretrukne markedsstrategier.

Vores mission

CRT yder forskning og rådgivning i udkantsområder til brug i strategi- og politikudvikling på lokalt, regionalt, nationalt og internationalt niveau.

Vores vision

CRT vil være den foretrukne samarbejdspartner for kommuner, regioner og nationale aktører i at skabe ny indsigt og nye løsninger for erhvervs- og turismeudvikling i udkantsområder og på øer i Danmark.

Vores værdier

Vi lover hinanden og vores samarbejdspartnere at være omhyggeligt forandrende. Omhyggeligt, fordi vi er troværdige og respektfulde. Forandrende, fordi vi gør en forskel.

Vi er troværdige, fordi vi er forskere, vi følger med, og vi gør tingene ordentligt.

Vi er respektfulde, fordi vi lytter, vi er åbne for andres faglighed og viden, og vi er engagerede.

Vi er forandrende, fordi vi tør prøve noget nyt og anderledes, vi tør give vores bud på, hvad der skal gøres, og vi har noget at have det i.

Forskningsstrategi

6 forskningstemaer

CRT's forskningsstrategi sikrer, at vi til enhver tid beskæftiger os med forskningsområder, der opfylder et samfundsmæssigt behov, et markedsbehov eller klarlægger vigtige tendenser, og hvor centrets kompetencer kan skabe omhyggelig forandring ift. regional udvikling og turisme. CRT arbejder ud fra seks temaer:

Politiske vilkårs betydning for regional- og lokaløkonomi

Fremtidens arbejdskraft - arbejdsmarked og uddannelse

Turismeøkonomi og turisters adfærd

Mennesker og deres forbindelser i regional udvikling

Ressourcer og bæredygtighed i regional udvikling

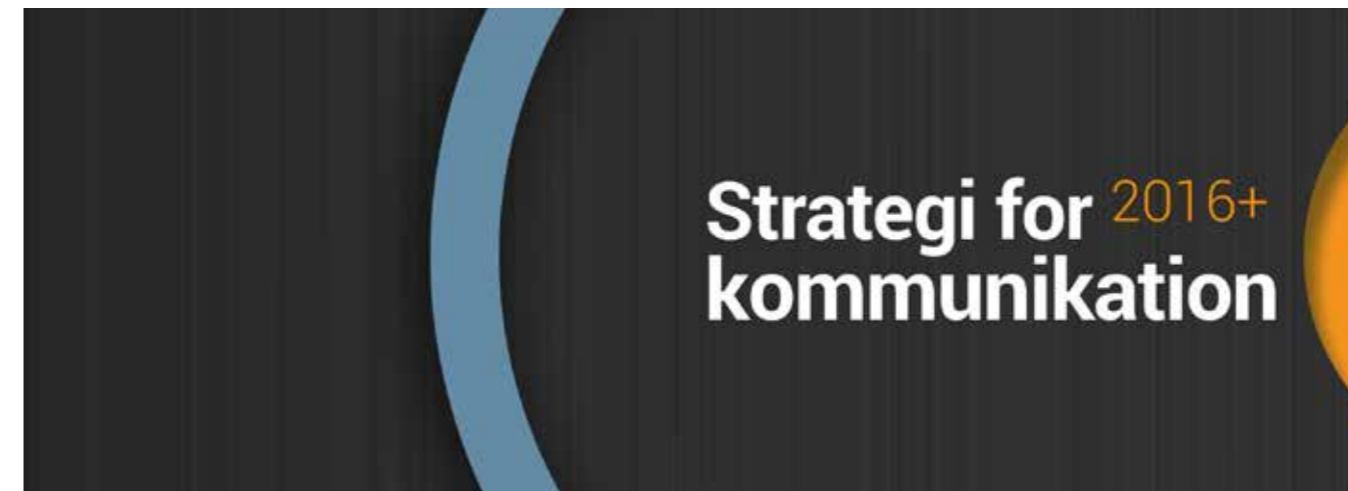
Videns- og innovationsprocesser i yderområder

Kommunikationsstrategi

Større kommunikativ gennemslagskraft og kompetence

CRT's kommunikationsstrategi beskriver grundlaget for de strategiske beslutninger og definerer udvalgte områder, hvor CRT fokuserer sin indsats med det formål at opnå større kommunikativ gennemslagskraft og kompetence i hele CRT.

CRT's største udfordring er mangel på kendskab til centeret blandt vores primære interessenter. Der er behov for større kommunikativ gennemslagskraft og kompetence samt mere og bedre vidensformidling. Det kræver fokus og sammenhæng i vores kommunikationsaktiviteter. Vi har behov for effektive kommunikationsværktøjer, og alle hos CRT skal have kontinuerligt fokus på at udvikle deres kommunikative kompetencer.

Endeligt kræver det en fælles indsats og en implementeringsplan, der ikke kun giver viden, redskaber og motivation for at ændre praksis, men forholder sig til strategiens liv i dagligdagen og justeres, så den spiller bedst muligt sammen med eksisterende processer og strategier. Det betyder, at vi i hverdagen må gå helt jordnært til værks og afdække, hvad der afholder os fra at følge strategien i praksis. Er vores skabeloner fx brug-

gervenlige nok, så det er let for den enkelte at bidrage til målet om et ensartet udtryk i vores publikationer og formidling? Er der tid nok til at udføre de faste processer defineret i strategien? For at skabe fokus og sammenhæng i kommunikationsaktiviteterne og opnå større kommunikativ gennemslagskraft og kompetence, har vi truffet strategiske valg om, hvilke midler, processer og handlinger vi tager i anvendelse og hvordan.

I praksis betyder det, at vi:

- udarbejder kommunikationsplaner for alle relevante projekter, så kommunikation tænkes ind fra start.
- blander os i debatter, der ligger inden for vores ekspertiser, som har et kvantitativt/kvalitativt profileringspotentiale og hvor vi har mulighed for at nuancere, give overblik og/eller minimere misforståelser.
- sørger for at være til stede i relevante netværk inden for vores kompetenceområder.
- hele tiden søger nye måder at formidle vores viden, så den er brugbar og let at omsætte til handling for vores primære målgrupper.

CRT's målgrupper:

- Modtagerne af vores ydelser
- Projektpartnere
- Praktikere, politikere og embedsmænd
- Forskerkollegaer og studerende
- Journalister og lokalsamfund.

Primære kanaler:

- Hjemmeside (crt.dk)
- LinkedIn, Twitter og Facebook
- Landsdækkende og lokale aviser og tv/radio
- Populærvidenskabelige medier
- Videnskabelige tidsskrifter.

Projekter 2017

➔ Oversigt over udvalgte, aktive projekter i 2017

- Politiske vilkårs betydning for regional- og lokaløkonomi
- Fremtidens arbejdskraft - arbejdsmarked og uddannelse

- Turismeøkonomi og turisternes adfærd
- Mennesker og deres forbindelser i regional udvikling

- Videns- og innovationsprocesser i yderområder
- Ressourcer og bæredygtighed i regional udvikling

Anlysedesign, cykelturisme

For: Vejdirektoratet
Periode: 2016-2017

Udformning af analysedesign for, hvordan indsamling af viden om cykelturister i Danmark kan foregå.

Danske Havne, oplandsanalyse

For: Danske Havne
Periode: 2016-2017

Beregning af beskæftigelses- og økonomiske effekter af 10 danske erhvervshavne.

CIRTOINNO

For: South Baltic Programme
Periode: 2016-2019

EU-projekt om implementering af cirkulær økonomi i mindre turismevirksomheder.

INNOCOAST

For: Innovationsfonden
Periode: 2016-2019

Fremme natur-, kultur- og fødevarer-turisme via nye forretningsmodeller, netværk og oplevelsesdesign.

Erhvervsanalyse, Bornholm

For: BRK og Vækstforum
Periode: 2017

Status og udviklingstendenser i bornholmsk erhvervsliv og analyse af succesfulde virksomheder.

Evaluering af Folkemødet

For: Foreningen Folkemødet
Periode: 2017-2018

Analyse af de samfundsøkonomiske effekter af Folkemødet og indflydelse på turismen resten af året.

Tilvalgsbeboere: nye stemmer

For: Erhvervsstyrelsen
Periode: 2017-2018

Brug af place branding som proces til at engagere en bred vifte af interessenter i lokalområdets udvikling.

Bæredygtig Bundlinje

For: Vækstforum
Periode: 2017-2020

Grøn forretningsudvikling i mindre bornholmske virksomheder som del af Bright Green Island-strategien.

Fra strategi til praksis

🗣 Interview med CRT's kommunikationsansvarlige, Julie Bennedbæk

2017 har været et spændende og udfordrende år på kommunikationsområdet. Kommunikationsstrategien har haft sin 1-års fødselsdag, og året har især budt på udarbejdelse af nødvendige redskaber til udførelse og måling af CRT's kommunikation.

Der venter mange spændende tiltag og projekter i 2018 på kommunikationsområdet. Et af dem er at gennemføre en større opdatering af crt.dk, så den bliver klar til vores jubilæumsår 2019.

Hvilket fokusområde har været det vigtigste for dig i 2017?

2017 har været det første fulde år med vores nuværende kommunikationsstrategi, så mit fokus har især været på implementering og tilpasning af strategien. Der er mange niveauer i sådan en implementeringsproces, og strategien er stærkt afhængig af det miljø, den bliver lukket ud i. Derfor er det selvfølgelig altid lettere sagt end gjort.

Hvordan er det gået med implementeringen af strategien?

Vi er stadig på vej, og det vil vi være et godt stykke tid endnu. Vi bliver jo aldrig rigtig færdige med implementering, fordi strategien i sig selv er i konstant udvikling, ligesom vi er det som organisation.

Derudover tager det tid at ændre adfærd. Det er ikke nok, at vi har viden om, hvad vi skal gøre. Det er heller ikke nok, at vi har kompetencerne og redskaberne til at gøre det. Det er ikke engang tilstrækkeligt, at vi alle er dybt motiverede for at ændre måden, vi gør tingene på. Det skal også være nemt og konkret at udføre. At skabe viden, kompetencer og motivation er grundstenene, men vi må ikke tro, der sker mirakler, når alle er fulde af energi efter et internt seminar og nu skal i gang med at kommunikere.

Så når jeg har formidlet, hvilke strategiske valg der er foretaget og hvorfor, når jeg har udarbejdet skabeloner og andre redskaber, der skal gøre det nemt at gå i samme retning, og når jeg har fået alle

til at løfte armene i begejstring på samme tid, ja, så er jeg faktisk kun lige begyndt. Den del af processen er vi stadig i. Næste trin er, når strategien møder virkeligheden. Her må vi identificere de steder, hvor vi trods gode planer og hensigter ikke kommer i mål med ændret adfærd. Hvilke barrierer er der? Det kan være, vi finder ud af, at der er processer andre steder i organisationen, der spænder ben for det, vi gerne vil på kommunikationsområdet.

Hvilke områder vil du fokusere på i 2018 og hvorfor?

Jeg vil fortsat have fokus på implementering af kommunikationsstrategien. Strategien er jo min røde tråd som kommunikationsansvarlig.

CRT's kommunikationsstrategi trådte i kraft september 2016. Strategien er ikke afgrænset til en bestemt periode, men revideres kontinuerligt – fx i forbindelse med ændringer i CRT's forretningsstrategi, når nye kanaler tages i brug m.m.

Kommunikationsansvarlig projektleder, Julie Bennedbæk
Cand. mag. i kommunikation - ansat hos CRT i 2015

Der venter mange spændende tiltag og projekter i 2018 på kommunikationsområdet. Et af dem er at gennemføre en større opdatering af crt.dk, så den bliver klar til vores jubilæumsår 2019.

Hjemmesiden er en vigtig platform for os, og den skal være tidssvarende og brugervenlig ift. vores vigtigste målgrupper. Forberedelse af CRT's 25 års jubilæum er også højt på dagsordenen for 2018. Det

skal markeres med blandt andet en jubilæumsbog, en særlig Folkemøde-event, et åbent hus-arrangement og en masse spændende aktiviteter i løbet af året, hvor vi sætter fokus på historie og udvikling inden for vores forskningsområder. Der ligger mange interessante historier i arkivet, som bare venter på at blive gravet frem.

I 2018 starter desuden innovationsprojektet *Digital borgerinddragelse i lokal samfundsforskning* støttet af Udlodningsmidlerne (tidligere Tips- og Lottomidler). Vi vil gerne se, hvad der sker, hvis vi inviterer bornholmerne til at prioritere nogle af de midler, vi hvert år modtager fra Bornholms Regionskommune til at skabe udvikling på Bornholm. Hvilke projektforslag kommer der, og hvilke får mest opbakning? Skal der bruges flere midler, end dem vi kan byde ind med, og kan vi finde dem i fællesskab? Har folk lyst til at engagere sig i arbejdsgrupper, der arbejder videre med projekter, når de afsluttes hos CRT? Hvis det lykkes at skabe et stærkt fællesskab, er jeg ikke i tvivl om, at det vil have stor betydning for Bornholm. Er du en del af sådan et fællesskab, får du også en helt anden forståelse for, hvad samfundsforskning er, og hvordan vi helt konkret kan bruge viden om vores lokalsamfund til at skabe et, der er dejligt at leve i. Projektet starter i efteråret og løber et år. Derefter skal det selv kunne løbe rundt.

Hvad er du som kommunikationsansvarlig mest stolt af, når du ser tilbage på 2017?

Jeg er ubetinget mest stolt af, at relanceringen af vores nyhedsbrev er kommet så bragende godt fra start, som det har.

Vi har nogle meget dedikerede læsere, og statistikken fortæller os, at vores åbnings- og klikrater langt overstiger niveauet for samtlige brancher. Det niveau vil jeg arbejde hårdt for at bevare.

Hvor ser du de største udfordringer og muligheder for CRT de kommende år?

Jeg ser mange muligheder i at få en ny version af vores hjemmeside, som kan gøre os i stand til at formidle viden og tiltrække samarbejdspartnere på helt nye måder og langt mere effektivt og målbart. Jeg glæder mig utrolig meget til at opgradere mit arbejdsredskab. Det er lidt som at få nyt legetøj - det bliver spændende at eksperimentere og gå nye veje.

Udfordringen er helt som forventet det fortsatte arbejde med implementering af kommunikationsstrategien. Fordi strategien er så afhængig af, at andre processer i organisationen fungerer optimalt, så bliver det udfordringen i de kommende år at få alle processer optimeret og få dem til at arbejde sammen, så alle vores strategier lykkes. Det er enormt spændende arbejde, og der er masser af værdifuld læring i det.

Omfanget af kommunikation

📍 Nøgletal for kommunikation og formidling

En af de ting, vi måler på, er omfanget af vores vidensformidling. Det er vigtigt, at vi formår at få vores viden ud til relevante interessenter, både under og efter projektafslutning. På de følgende sider findes en komplet opgørelse over alle formidlingsaktiviteter i 2017. Herunder ses et overblik over omfanget af kommunikation, og om omfanget er steget eller faldet siden 2016.

Forskning og formidling 2017

📍 Alle CRT's formidlingsaktiviteter

Videnskabelige publikationer (peer-reviewed)

Cong, R., Stefaniak, I., Madsen, B., Dalgaard, T., Jensen, J. D., Nainggolan, D., & Termansen, M. (2017): *Where to implement local biotech innovations? A framework for multi-scale socio-economic and environmental impact assessment of Green Bio-Refineries*. Land Use Policy, 19.07.2017.

Larsen, K.T.: *Laboured Learning – Investigating challenged localities through a geography of vocational Education*. PhD dissertation (monograph, 240 pages). Aalborg University Press. (Defended 4.5.2017).

Manniche, J. and Sæther*, B.: Gæste-editorer af Special Issue af European Planning Studies: *Nordic Food Transitions*, Vol. 25, Issue 7, July 2017. Bidrag fra seks nordiske forskerteams. *Oslo University

Manniche, J. and Sæther*, B.: Guest Editorial: *Emerging Nordic food approaches*. *European Planning Studies*, Vol. 25, Issue 7, July 2017, 1101-1110. *Oslo University

Naveed A., Javakhishvili-Larsen, N. og Schmidt, T.D. (2017): *Labour mobility and local employment: building a local employment base from labour mobility?* *Regional Studies* 51 (11), 1622-1634.

Andre forskningspublikationer

Andersen, L.F. og Marcussen, C.H. (2017): *Folkemødets økonomiske betydning for Bornholm i 2017*. Udarbejdet for Foreningen Folkemødet, Destination Bornholm og Business Center Bornholm, november 2017.

Havtorn Larsen, L. (2017): *De Bornholmske Borgerforeningers brug af kommunale puljemidler 2006-2016*. Udarbejdet for Bornholmske Borgerforeningers Samvirke (BBS). Nexø: Center for Regional- og Turismeforskning.

Hedetoft, A. (2017): *Statusanalyse: Udflytning af statslige arbejdspladser – juni 2017*. Nexø, Center for Regional- og Turismeforskning.

Hedetoft, A. (2017): *Fiskeriets udfordringer og muligheder på Bornholm*. Nexø, Center for Regional- og Turismeforskning.

Holland, E. og Broegaard, R.B. (2017): *Outdoor Bornholm – en spirende innovations-økologi?* Rapportserie, WP1-5. InnoCoast Input nr. 10 - Natur & outdoor turisme. Dato: 12.12.2017.

Javakhishvili-Larsen, N. og Zhang, J. (2017): *Analyse af de samfundsøkonomiske effekter ved flytning af European Medicines Agency (EMA) til København*. København, Center for Regional- og Turismeforskning.

Larsen K.T. (2017): *Unge orienteringer i erhvervsuddannelsessystemets komplekse geografi*. Interview-undersøgelse blandt unge fra Vendsyssel og Bornholm. Nexø, Center for Regional- og Turismeforskning.

Manniche, J., Larsen, K.T., Broegaard, R.B. & Holland, E. (2017): *A circular tourism economy. A handbook for transitioning toward a circular economy within the tourism and hospitality sectors in the South Baltic Region*. Report for the CIRTOINNO project, funded by INTERREG South Baltic.

Folkemødets økonomiske betydning for Bornholm 2017
Foto: CRT

PUBLIKATIONER

Manniche, J., Viemose, J.N. og Larsen, K.T. (2017): *Succesfulde produktionsvirksomheder i landdistrikter – arbejdskraft og jobskabelse*. Udarbejdet i samarbejde med LB Analyse. Nexø, Center for Regional- og Turismeforskning, januar 2017.

Marcussen, C.H. (2017): *Status for lystfiskerturismen i Danmark*. Udarbejdet for Landbrugs- og Fiskeristyrelsen. Nexø, Center for Regional- og Turismeforskning.

Marcussen, C.H. (2017): *Desk research og analysedesign til indsamling af viden om cykelturister i Danmark*. Udarbejdet for Trafikstyrelsen. Nexø, Center for Regional- og Turismeforskning.

Nielsen, T., Hjalager A. og Zhang, J. (2017): *Big Data i kystturismen*. Rapportserie, WP5. InnoCoast Input nr. 6 - Koncepter. Dato: 19.10.2017.

Zhang, J. (2017): *Økonomiske effekter af Airbnb i Danmark*. Rapportserie, WP4. InnoCoast Input nr. 12 - Deleøkonomi. Dato: 21.12.2017.

Papers og oplæg på forskerkonferencer

Javakhishvili-Larsen, N.: *Who are the anchors of territorial integration in Danish-German border region? Developing Cross-Border Institutional Thickness Model*. Paper presented at ERSA 57th Congress, Groningen, Holland 28.8-1.9.2017.

Javakhishvili-Larsen, N. and Mitze, T.: *Spread out your gown and fly? Early career effects of graduate migration in the Danish labour market*. Paper presented at ERSA 57th Congress, Groningen, Holland 28.8-1.9.2017.

Larsen K.T. (2017): *Laboured learning. Towards a theoretical framing for the investigation of challenged localities through a geography of education systems*. Paper præsenteret på Royal Geographical Society – Institute of British geographers (RGS-IBG) Annual International Conference, London, UK 29.8.-1.9.2017. Paper blev præsenteret på session: Geographical perspectives on educational inequalities.

Larsen K.T. (2017): *Laboured learning. Investigating challenged localities through a geography of vocational education systems*. Oplæg samt extended abstract til NoRSA (Nordic division of Regional Studies Association). Karlstad, Sverige 9.-10.3.2017.

Manniche, J.: *The creative class of the productive rural: Manufacturing industries, jobs and labor in rural Denmark*. Extended abstract for paper and presentation at the 6th NoRSA-Conference: Regions in Transition. Karlstad, Sverige 9.-10.03.2017.

Marcussen, C.H.: *Cycling as a holiday activity – the case of Denmark*. Oplæg ved 26th Nordic Symposium of Tourism and Hospitality Research, Falun, Dalarna, Sweden, 4.-6.10.2017.

Marcussen, C.H.: *Segmenting and sizing the angling market – the case of Denmark*. Oplæg ved CMT2017, International Congress on Coastal and Marine Tourism, Göteborg, Sverige, 13.-16.6.2017.

Schmidt, T.D., Mitze, T., Clausen, J. & Madsen, B.: *Heterogeneous migration responses to individual life events and associated demographic change in Denmark*. Paper Presented at ERSA 57th Congress, Groningen, Holland (dates: 28.8-1.9.2017)

Zhang, J., Madsen, B., Clausen, J., Lange, M. & Schmidt, T.D. (2017): *Evaluating role of commercial ports in the regional economy*. Paper is presented at 57th Congress of European Regional Science Association at Groningen, Holland, 31.8.2017.

Andre præsentationer

Andersen, L.F.: *Center for Regional og Turismeforskning – kort fortalt*. Præsentation for Kontoret for Universiteter, Forskningsfonde og Innovationsinfrastruktur. København 15.11.17.

Nino Javakhishvili-Larsen, symposium
Foto: CRT

Andersen, L.F.: *Center for Regional og Turismeforskning – kort fortalt*. Præsentation for Sophie Hæstorp Andersen og Leila Linden. Nexø 25.10.17.

Andersen, L.F.: Center for Regional and Tourism Research. Præsentation for forskere fra Polytechnic Institute of Bragança i Portugal på Erasmus+ udveksling. Nexø 07.07.17.

Andersen, L.F.: Tilgængelighed, tilgængelighed, tilgængelighed – trafikkeligstilling, en vej til lighed og vækst? Præsentation for Bornholms Passagerforenings generalforsamling. Rønne 31.03.17.

Broegaard, R.B. & Havtorn Larsen, L.: The importance of craft and makers for regional development on Bornholm. Præsentation og møde med jurymedlemmer fra World Craft Council – Europe i forbindelse med deres besøg på Bornholm foranlediget af BRK's ansøgning om at blive optaget som World Craft Region. Nexø 23.08.2017.

Havtorn Larsen, L.: De nye stemmer i landdistrikterne. Projektpræsentation for Jørgen Rosted, tidl. departementschef i Erhvervsministeriet. Nexø 12.10.17

Havtorn Larsen, L.: De nye stemmer i landdistrikterne. Projektpræsentation for CRT's bestyrelse. Nexø 13.09.17

Havtorn Larsen, L.: De Bornholmske Borgerforeningers brug af kommunale puljemidler 2006-2016. Præsentation på generalforsamling i Bornholmske Borgerforeningers Samvirke (BBS). Madkulturhuset Gaarden 20.04.2017

Havtorn Larsen, L.: Fødevareudvikling og borgerforeninger – om borgerinddragelse og fødevareudvikling på Bornholm. Præsentation ved opstartsseminar: Bright Green Island - Resiliens og genindustrialisering på Bornholm - 32 arkitektstuderende besøger Bornholm. Nexø 07.03.2017.

Javakhishvili-Larsen, N.: Evaluering af erhvervshavnens rolle i den regionale økonomi. Oplæg på seminar arrangeret af Danske Havne og Forum for mindre havne. Hindsgavl Slot, Middelfart, 5. oktober 2017.

Larsen, K.T.: Kløge hænder tager fat på velfærden. Deltagelse i paneldebat om erhvervsuddannelser ved Aarhus Folkemøde (Aarhus for Velfærd), Aarhus Tech d. 30.10.2017.

Larsen, K.T.: Cirkulær økonomi. Oplæg ved Netværksdrevet Innovationsledelse, Nexø d. 20.9.2017.

Larsen, K.T.: Erhvervsuddannelsessystemets geografi – med fokus på de unges mobilitetsfordringer. Oplæg for Center for Ungdomsforskning (CeFU). AAU København d. 12.9.2017.

Larsen, K.T.: Laboured learning. Præsentation af ph.d.-afhandling på dansk for CRT's bestyrelse. Nexø d. 27.6.2017.

Larsen, K.T.: Erhvervsuddannelsessystemet på Bornholm i 2033. Oplæg for Bornholms Regionskommunes Uddannelsesudvalg. Green Solution House d. 22.6.2017.

Larsen, K.T.: Udfordrede lokaliteter og de unge: En geografisk undersøgelse af erhvervsuddannelsessystemet. Ph.d.-forelæsning på dansk ved CRT's Åbent Hus-arrangement. Nexø d. 9.6.2017.

Larsen, K.T.: Creative Bornholm: Revisiting MOLLY and Creative Communities. Presentation for "The Roundhouse Foundation", Oregon Community Arts Centre. Nexø d. 24.5.2017.

Larsen, K.T.: Laboured Learning. Investing challenged localities through a geography of vocational education. Ph.d.-forsvar, København d. 4.5.2017.

Larsen, K.T.: EUD-elevens uddannelses- og bopælsmønstre. Oplæg på høring om den geografiske dækning af ungdomsuddannelserne (erhvervsuddannelser og gymnasiale uddannelser). Arrangør: Udvalget for Landdistrikter og Øer og Undervisningsudvalget. Christiansborg d. 1.2.2017.

Manniche, J.: Aktuelle tendenser i Danmarks demografi og arbejdsmarked. Oplæg på CRT's Videnscafé, Stenbrudsgården, 30. marts 2017.

Marcussen, C.H. og Zhang, J.: Airbnb's økonomiske betydning i Danmark – Trends og regionale forskelle. Oplæg på INNOCOAST workshop, deleøkonomi og kystturisme – perspektiver og potentialer. Aalborg Universitet Sydhavnen, 6. juni 2017.

Karin Larsen, ph.d.-forsvar
Foto: CRT

PUBLIKATIONER

Marcussen, C.H.: Hvad ved vi om naturturisme? Oplæg ved Naturmødet 19. maj 2017, Hirtshals.

Marcussen, C.H.: Det socioøkonomiske potentiale for lystfiskeri og lystfiskerturisme i Danmark. Oplæg på temadag i regi af Landbrugs- og Fiskeristyrelsen. Hotel Søpark, Maribo, Lolland d. 24. marts 2017.

Marcussen, C.H.: Surveys in bicycle tourism – how to collect and analyze the data. Oplæg på konference i forbindelse med projektet "Biking South Baltic", 28. februar 2017, Gdansk, Polen.

Zhang, J. (2017): Airbnb economic impact – trends and regional economics. Oplæg ved InnoCoast workshop for Deleøkonomi og Kystturisme, ved Aalborg Universitet, København d. 6. juni 2017.

Andet (tv, radio, trykte medier, Folkemødet, årsberetning m.m.)

Andersen, L.F.: Interview til Fyns Amtsavis. "Potentialet i en geopark er stadig ukendt" (artikel). Bragt d. 13. juli 2017.

Andersen, L.F.: Videnscafé: Hvad ved vi om naturturisme, og hvor skal vi hen? Paneldeltager på Folkemødet d. 17.06.2017. Arrangør: Center for Regional- og Turismeforskning.

Andersen, L.F.: Bliv øbo – ja, men hvordan? Vi vil gerne høre din mening! Paneldeltager på Folkemødet d. 16.06.2017. Arrangør: LAG Småøerne, Sammenslutningen af Danske Småøer.

Andersen, L.F.: Ny planlov, nye muligheder for turismen. Paneldeltager på Folkemødet d. 15.06.2017. Arrangør: Feriehusudlejernes Brancheforening.

Andersen, L.F.: Interview til Politiken. "Møn er kommet på UNESCO-liste" (artikel). Bragt d. 15. juni 2017.

Andersen, L.F.: Interview til Ritzaus Bureau. "Aktiv på ferien? Her bør du rejsen hen" (artikel). Bragt d. 2. juni 2017.

Andersen, L.F.: JyllandsPosten. "Aktiv på ferien? Her bør du rejsen hen" (artikel). Bragt d. 12. juni 2017.

Andersen, L.F.: Bornholms Tidende. "Forskningscenter vil i clinch med bornholmerne: Kom bare ind bag de tykke mure" (artikel). Bragt d. 12. juni 2017.

Andersen, L.F.: Interview til Tv2 Bornholm. "En god og en dårlig nyhed fra CRT" (tv-indslag). Bragt d. 30. maj 2017 kl. 19:30.

Andersen, L.F.: Interview til Tv2 Bornholm. "CRT-optimisme trods underskud". Bragt d. 30. maj 2017.

Andersen, L.F.: Interview til DR P4 Bornholm. "Konkurrence i sommerhusudlejning". Bragt d. 26. april 2017 kl. 7:30.

Andersen, L.F.: Interview til DR P4 Bornholm. "Pengene til Bornholmerfærger kommer ind igen". Bragt d. 1. april 2017 kl. 7:30.

Andersen, L.F.: Interview til Jyllands-Posten. "Aarhus 2017 smitter ikke af sig selv". Bragt d. 12. marts 2017.

Benedbæk, J.: Interview til Tv2 Bornholm, Kulturkalenderen. Om CRT's arrangement i Kulturugen. Sendt d. 19. september 2017 kl. 20.50.

Benedbæk, J.: Videnscafé: Hvad ved vi om naturturisme, og hvor skal vi hen? Ordstyrer på Folkemødet d. 17.06.2017. Arrangør: Center for Regional- og Turismeforskning.

Frølich, M., Benedbæk, J. og Andersen, L.F.: Ressourcer og resultater 2016. Årsberetning. Nexø, Center for Regional- og Turismeforskning.

Havtorn Larsen, L. & Broegaard, R.B.: Artikel til Bornholms Tidende. "Nyt dansk forskningsprojekt fra CRT: Vi kalder flexholmere for tilvalgsbeboere". Kommentar til debat i Bornholms tidende. Bragt d. 4. august 2017.

Lene Feldthus Andersen
interviews of Tv 2 Bornholm
Foto: CRT

Hedetoft, A.: Interview til Tv2 Bornholm. "Bornholm har landets største vækstfremgang". Bragt d. 11. april 2017.

Havtorn Larsen, L.: Interview til Bornholms Tidende. "Ny rapport fra CRT: Kommunale tilskudskroner til borgerforeninger supergodt givet ud". Bragt d. 21. september 2017.

Havtorn Larsen, L.: Interview til Bornholms Tidende. "30 bornholmske ledere vil være bedre". Bragt d. 23. maj 2017.

Hedetoft, A.: Interview til Bornholms Tidende. "Positiv udvikling gennem flere år gav positive tal: Flere flyttede til end fra Bornholm i 2016". Bragt d. 18. februar 2017.

Hedetoft, A.: Interview til Bornholms Tidende. "Flere til- end fraflyttere: Forandringen har været på vej i flere år". Bragt d. 18. februar 2017.

Javakhishvili-Larsen, N.: Vækst skabes nedefra. Interview til AJOUR. Bragt september 2017.

Javakhishvili-Larsen, N.: Horsens Havn har stor effekt på lokalområdet. Interview til Transportnyhederne.dk. Bragt d. 16. august 2017.

Larsen, K.T.: Interview til DR P4 Bornholm radionyheder kl. 12.30 om CRT's projekt Nye Stemmer. Sendt d. 21. december 2017.

Larsen, K.T.: Interview til Politiken. "Bopæl har betydning for uddannelsesvalg: I flere yderkommuner vælger unge erhvervsuddannelser til". Bragt d. 24. oktober 2017.

Larsen, K.T.: Interview til Bornholms Tidende. "Center for Regional- og Turismeforskning: Bornholm efterlyser kompetent arbejdskraft". Bragt d. 29. april 2017.

Larsen, K.T.: Interview til: Morsø Folkeblad, Thisted Dagblad, Nordjyske Stiftstidende Aalborg og Nordjyske Stiftstidende Himmerland. "Erhvervsuddannelser: Holder på de unge". Bragt d. 2. februar 2017.

Larsen, K.T.: Interview til TV2 Bornholm om Folketingets høring om den geografiske dækning af ungdomsuddannelser. Sendt d. 1. februar 2017 kl. 19:30.

Madsen, B. m.fl.: Fremskrivningsnotat, april 2017.

Manniche, J.: Interview i DR Fyns morgenradio om Iværksætteri i landdistrikter, 22. juni 2017.

Manniche, J., Havtorn Larsen, L. og Benedbæk, J.: CRT's Videnscaféer. Organisering af café 30. marts 2017: Mangel på arbejdskraft - nu og i fremtiden.

Marcussen, C.H.: Interview til Bornholms Tidende. "Forsker ved Center for Regional- og Turismeforskning: 29.000 til 34.000 gæster på Bornholm". Bragt d. 27. juli 2017.

Marcussen, C.H.: Interview til Bornholms Tidende. "Events har forvandlet Nordkysten til Guldkysten: Madkonkurrence, festivaler og cykelløb giver kassen". Bragt d. 27. maj 2017.

Marcussen, C.H.: Natur og outdoorturisme i Den nationale strategi for dansk turisme. Paneldeltager i debat ved Naturmødet 18. maj 2017, Hirtshals.

Marcussen, C.H.: Interview til Fiskeri Tidende. "Lystfiskeriet har mindre økonomisk betydning end antaget". Bragt d. 6. maj 2017.

Marcussen, C.H.: Interview til Tv2 Bornholm. "Bornholm får markant flere krydstogtskibe i 2017" (tv-indslag). Bragt d. 5. maj 2017 kl. 19:30.

Folkemødet 2017 - paneldebat om naturturisme
Fra venstre: Julie Benedbæk (CRT), Lene Feldthus
Andersen (CRT), Karsten Justesen (Destination
Sønderjylland) og Flemming Torp (Friluftsrådet)
Foto: CRT

Internationalt, nationalt, lokalt

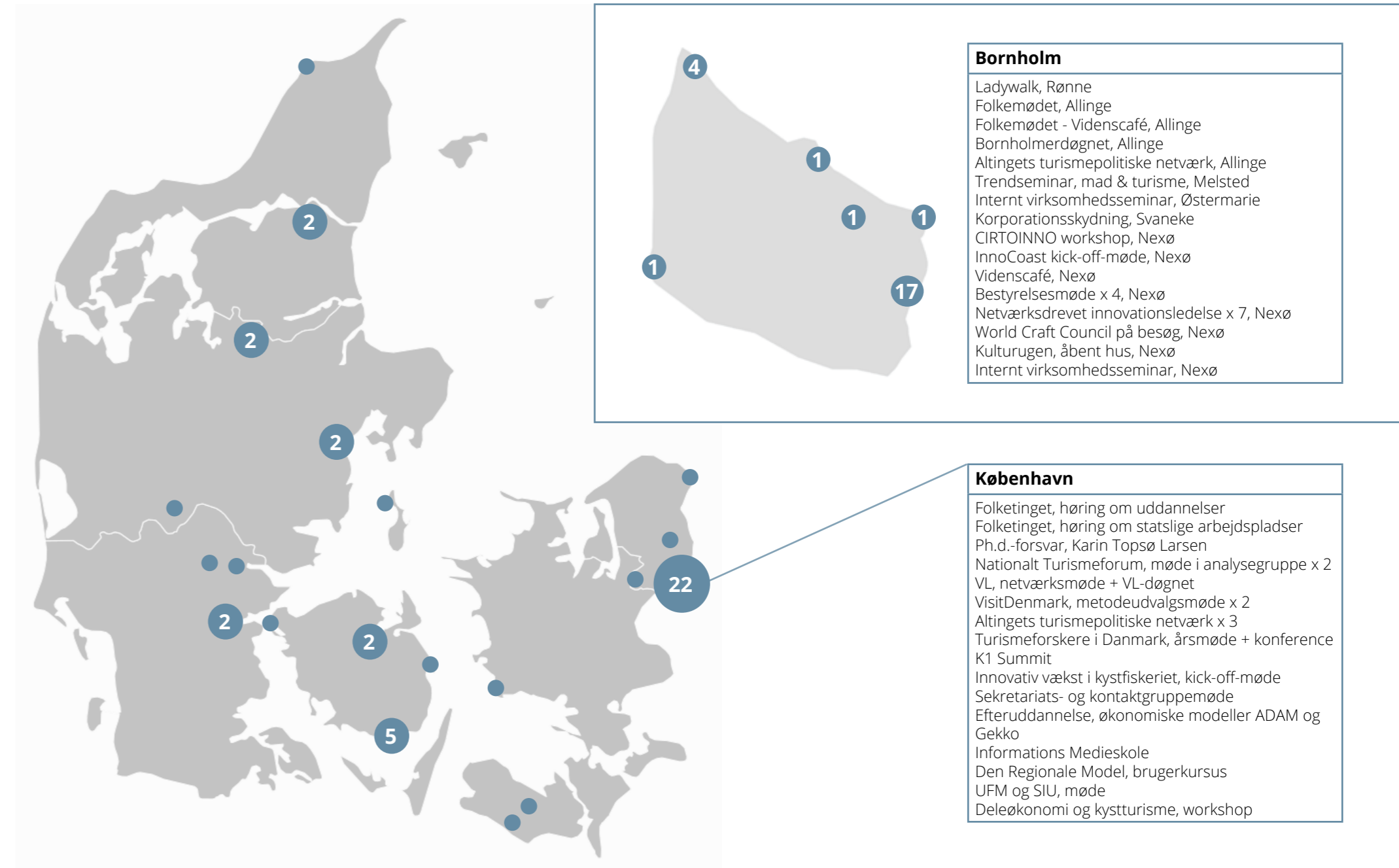
☞ Konferencer, projektmøder, oplæg, efteruddannelse m.m.

UNWTO = United Nations World Tourism Organization
 RGS-IGB = The Royal Geographical Society - Institute of British Geographers
 ERSA = The European Regional Science Association
 CMT = International Congress on Coastal and Marine Tourism
 NORSAs = Nordic Section of the Regional Studies Association
 NSTHR = Nordic Symposium of Tourism and Hospitality Research

Hirtshals	Naturmødet
Aalborg	Danmark i Balance, konference Efteruddannelse
Foulum	Ph.d.-forsvar, Emil Holland Workshop
Aarhus	Lærerforeningen, debat REGLAB seminar, cirkulær økonomi
Brande	Danmark i Balance, konference
Samsø	CIRTOINNO, studietur med projekt partnere
Bredsten	Landsbyklynger, projektmøde
Vejle	Den Regionale Model, brugergruppemøde
Kolding	InnoCoast, workshop InnoCoast, midtvejsseminar

Middelfart	Danske Havne, konference
Odense	Erhvervsstyrelsen, dialogmøde for landdistriktsforskere Symposium i anvendt statistik
Svendborg	Efteruddannelse, arbejdsmiljø x 5
Nyborg	LO, konference
Skælskør	Landdistriktskonference
Holeby	REACT advisory board, møde
Klampenborg	REGLAB, årsmøde
Maribo	Lystfiskerturisme, konference
Hedehusene	ATV, konference
Helsingør	Internt seminar og faglig workshop, modelteamet

Bag om den regionale model

🗣 Interview med modelteamleder Nino Javakhishvili-Larsen

Den Regionale Model for Erhverv og Beskæftigelse SAM/K-LINE® er en samfundsøkonomisk model udviklet og drevet af forskere ved CRT. Den anvendes til analyse og fremskrivning af samfundsøkonomien på kommunalt niveau.

Det mest interessante for mig er modeludviklingsprocessen. Selvom modellen er udviklet allerede, er der mange ting, der skal justeres og tjekkes, ligesom vi løbende skal sikre os, at modellen modsvarer brugernes behov.

Hvordan opstod idéen til Den regionale model, og hvorfor er den relevant?

Det er professor Bjarne Madsen, som nu er pensioneret fra CRT, der gennem flere år har opbygget modellen og i 2007 kom til CRT.

Flere markante samfundsbegebenheder har medvirket til at gøre modellen relevant. Blandt andet kommunalreformen i 2006, hvor regionerne overtog analyseopgaver fra kommunerne pga. de ændrede kommunale strukturer. Vores model er bygget til, at regionerne kan analysere og overvåge udviklingen i deres kommuner. Finanskrisen i 2008 skabte et behov hos Arbejdsmarkedsstyrelsen, da overvågningsenheden havde brug

for at vide, hvordan krisen påvirkede arbejdsmarkedet. Derudover fik beskæftigelsesregionerne til opgave at støtte kommunerne ved at give dem analyser af de kommunale arbejdsmarkeder, og derfor fik de brug for at anvende Den regionale model. Historisk er det altså disse tre årsager, der har gjort, at modellen blev nødvendig for brugerne.

Den regionale model SAM/K-LINE® er den eneste model, der kan beskrive den samfundsøkonomiske udvikling og foretage fremskrivninger helt ned på kommunalt niveau. Foruden regional- og lokaløkonomi, kan modellen også beregne turismens økonomiske betydning for Danmark. Hvert år udarbejder CRT turismesatellit-

regnskaber (RTSA) for VisitDenmark. Det har altid været et vigtigt redskab for VisitDenmark og andre turismeorganisationer til overvågning af turismens udvikling i Danmark.

Hvordan er modellen finansieret?

Den regionale model finansieres primært via en abonnementsordning. Abonnenterne tæller blandt andet regionerne, Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, VisitDenmark og Bornholms Regionskommune. Det er et abonnementsfællesskab, hvor CRT og brugerne sammen finder ud af, hvordan modellen skal udvikles. Det sker fx på de to årlige brugergruppemøder og via Brugerforum, hvor de også kan få support i det daglige.

Modellen kombinerer det lokale samfundsregnskab SAM-K ("Social Accounting Matricer for Kommuner") med den regionaløkonomiske beregningsmodel LINE ("Local Intersectoral and interregional Economic model"). Det gør det muligt at overvåge og fremskrive udviklingen for lokale erhverv og arbejdsmarkedet med forskellige tidshorisonter, ligesom det er muligt at konsekvensberegne scenarier/projekter. Den detaljerede indsigt i økonomiske og beskæftigelsesmæssige effekter af ændringer giver modellens brugere et stærkere beslutningsgrundlag og/eller mulighed for at dokumentere effekter over for beslutningstagere.

Modelteamleder: Nino Javakhishvili-Larsen, ph.d.
 Modelteam: Jens Clausen, Irena Stefaniak, Jie Zhang, Anne-Mette Nielsen (stud.) og Tobias Rasmusson (stud.)
 Forskningsstema: Tværgående
 Periode: 2007-
 Finansiering: Abonnementsordning

Nogle gange udvikler vi specialversioner for eksterne partnere. Fx er der bygget en Bygge- og Anlægsversion for STAR og NIRAS, som kan analysere udviklingen i en branche, der står over for store investeringer. Analyserne kan give svar på, om vi uddanner nok arbejdskraft, og hvilke typer uddannelser, der kommer mangel på.

Hvem arbejder du sammen med ift. modellen, og hvad bidrager de hver især med?

Modelteamet består af seks personer, der hver især har specifikke opgaver. Jens Clausen står for dataarbejde og samarbejde med Danmarks Statistik. Irena Stefaniak laver teknisk modellering og yder support til brugergruppen. Jie Zhang arbejder primært med turismemodellen og laver turismesatellitregnskab, KRNR-data samt dannelse af varebalancer i modellen. Studenterne udarbejder fremskrivningsnotater og støtter generelt teamet. Min opgave er kvalitetssikring af modelresultater, identificering og løsning af problemer samt administration.

Hvilke output skaber modellen, hvad kan de bruges til og af hvem?

Der er to typer output. Det ene er samfundsøkonomiske regnskaber på kommuneniveau, og det andet er fremskrivninger af økonomi, ar-

bejdsmarked og demografi. Disse output kan bruges til at analysere og overvåge den samfundsøkonomiske udvikling. Brugere får altså det nødvendige vidensgrundlag til at træffe strategiske beslutninger og rådgive policy makers og beslutningstagere. De daglige brugere af modellen er fx regionerne, som bruger modelresultaterne til at lave analyser og rapporter samt skabe dialog om udviklingspotentialer for regioner og kommuner.

Hvad er det mest interessante for dig i arbejdet med modellen?

Det mest interessante for mig er modeludviklingsprocessen. Selvom modellen er udviklet allerede, er der mange ting, der skal justeres og tjekkes, ligesom vi løbende skal sikre os, at modellen modsvarer brugernes behov. Det betyder også udvikling af specialversioner ift. nye samfundsbehov.

Hvilke planer er der for modellen i 2018?

Vi er i gang med at udvikle en ny akse i modellen, som hedder Dimension2. Den vil give mulighed for at introducere nye typer oplysninger. I øjeblikket opererer vi med uddannelse og køn som faktorer for beskæftigelse. Med Dimension2 udvider vi med flere oplysninger på bag-

grund af brugergruppens behov. Det kunne fx være statsborgerskab eller jobfunktion. Vi vil også gerne udvikle uddannelsesudbudsmodul, så det ska-ber mere præcise udbudsfremskrivninger.

Endeligt står vi over for at skulle udskifte vores hardware og opdatere ALFRED-softwaren, så systemet er kompatibelt med moderne computere. Vores computere og software runder efterhånden 10 år, og Danmarks Statistik er på vej til at modernisere deres it-infrastruktur. Derfor er vi også nødt til at modernisere vores. Vi kommer til at gå fra 18 forskercomputere, som er koblet til hinanden, til én stor computer, hvor alle er koblet til servere. Det er et stort og meget spændende projekt, som vi glæder os til at komme i gang med.

Hvordan ser du fremtidspotentialet for Den regionale model?

Vores model har meget stort potentiale for at fange samfundsrelaterede udfordringer - ikke kun regionaløkonomiske og inden for turismeudvikling, men også på andre områder såsom velfærd eller miljø. Modelteamet er i gang med at undersøge fremtidspotentialer for modellen, og hvad der er størst behov for at vide noget om.

Cirkulær økonomi i turismen

🔗 Interview med projektleder Jesper Manniche

CIRTOINNO er et 3-årigt forskningsprojekt, der vil opnå viden om cirkulær økonomis principper, hvordan de kan overføres til turismevirksomheder og øge deres konkurrenceevne ved at reducere energiforbrug og skabe nye forretningsmuligheder.

Emnet er virkelig et felt, der rykker i øjeblikket, både forskningsmæssigt og samfundsmæssigt. Det er helt sikkert et felt, som CRT vil beskæftige sig mere med fremover.

Hvordan opstod idéen til projektet, og hvad er formålet?

Vi blev inviteret med i en projektansøgning af Pomerania Development Agency i Gdansk, som er projektets lead partner. Vi har ikke samarbejdet med dem før, men de manglede en partner inden for turismeforskning, og vi er altid interesserede i turisme- og Østersø-projekter.

Formålet med CIRTOINNO er at udvikle og implementere cirkulære økonomiske løsninger, forretningsmodeller og rådgivningsydelser. Primært til små og mellemstore virksomheder i turismesektoren i de deltagende Østersø-regioner i Polen, Litauen og Sverige, fx vedrørende

energi, bygninger, fødevarer og vand. Da projektet er et af de allerførste, der ser på cirkulær økonomi i turismen, er det en fantastisk mulighed for at være med i front.

Hvem har du arbejdet sammen med på projektet, og hvad har de hver især bidraget med?

Projektleder er Pomerania Development Agency (Polen), og de andre partnere er Klaipeda Chamber of Commerce, Industry and Crafts (Litauen), Strategy Self-Management Institute (Litauen), Energy Agency for Southeast Sweden (Sverige), Institute of Fluid-Flow Machinery/Polish Academy of Science (Polen) og Linnaeus University/School of Business and Econom-

ics (Sverige). Partnerne skal sammen udvikle læringsmoduler for turistvirksomheder, som kan støtte indførelse af bæredygtige og cirkulære produkter, teknologier og praksisser. Partnerne skal også lave modeller for, hvordan de kan rådgive og servicere lokale turismevirksomheder i den omstilling.

CRT har ikke, ligesom de andre partnere, ansvar for at implementere projektets resultater på Bornholm, men har haft til opgave at forberede og kvalificere udviklingsarbejdet ved at lave en "handbook", der skaber et overblik over tilgængelige analyser, litteratur og best practices om cirkulær økonomi i turismen.

CIRTOINNO

European Regional Development Fund

Projektleder: Jesper Manniche, ph.d.
 Team: Karin Topsø Larsen, Rikke Brandt Broegaard og Emil Holland
 Forskningstema: Ressourcer og bæredygtighed i regional udvikling + turisme
 Periode: 2016-2019
 Finansiering: Interreg South Baltic

Hvilke milepæle har der været i projektet?

For os har en af milepælene været organiseringen af en studietur for alle partnerne til Samsø i juni 2017. Studieturen var led i vores indsamling af viden om og eksempler på, hvordan man bruger cirkulær økonomi. Det er de nemlig rigtig gode til på Samsø. Vi har også arrangeret et besøg for projektpartnerne på Green Solution House i Rønne, som er med i den absolutte front inden for cirkulær økonomi og turisme.

Publiceringen af rapporten om cirkulær økonomi i turismen i efteråret 2017 er dog den største milepæl for os, netop fordi vi ikke har en implementeringsrolle i projektet. Det har været et kæmpe arbejde, men også utroligt givende.

Hvad har været det mest interessante for dig i projektet?

Emnet er virkelig et felt, der rykker i øjeblikket, både forskningsmæssigt og samfundsmæssigt. Det er helt sikkert et felt, som CRT vil beskæftige sig mere med fremover. Der er blevet talt om 'bæredygtighed' i 30 år, men den diskussion har især handlet om, hvordan vi kan reducere vores negative påvirkning af miljøet gennem smarte teknologier på små, isolerede områder. Cirkulær økonomi handler

derimod mere om iværksætteri og om at skabe nye materialeflow, forretningsmodeller og værdikæder. På den måde indeholder cirkulær økonomi et systemforandrende perspektiv, hvor målet er at finde alternativer til den eksisterende lineære økonomi, hvor alt for mange ressourcer går til spilde. Cirkulær økonomi handler altså både om lavpraktisk iværksætteri og systemforandring på en gang. Turismen indeholder særlige muligheder for at fremme omstilling til cirkulær økonomi, sammenlignet med mange andre erhverv. I ferien kan vi få lejlighed til at reflektere over vores hverdag og forbrug. Måske ved at blive præsenteret for information om vores forbrug af varme, vand og el på hotelværelset og ved at tænke over, hvordan vi påvirker miljøet. Et hotel, som målrettet bruger deres grønne løsninger som led i deres historiefortælling og oplevelsesproduktion, kan måske medvirke til, at deres gæster forandrer deres hverdagspraksisser, når de kommer hjem. Jeg synes, at den form for "transformativ turisme" er meget spændende.

Hvilke output har projektet skabt, hvad kan det bruges til og af hvem?

Vores 'håndbog' har skabt et grundlag for de andre projektpartneres arbejde med at udvikle workshop-

per og rådgivningsydelser til små turismevirksomheder i relation til indførelse af cirkulære produkter, teknologier og praksisser. For CRT har håndbogen givet nye muligheder. Den er fx blevet spottet af FN's World Tourism Organization (UNWTO), som koordinerer FN's programmer for 'Sustainable Tourism' i relation til FN's bæredygtigheds mål om 'Sustainable Consumption and Production'. De har tilbudt os et link til rapporten på deres hjemmeside, at skrive en artikel til deres årlige magasin, og at vi kunne blive deres 'associated partner'. Hvad dette mere konkret vil føre til, ved jeg ikke, men jeg er sikker på, at det vil give CRT en stor international synlighed inden for cirkulær økonomi i turismen, som forhåbentligt kan omsættes til nye projekter.

Hvad skal der ske nu?

Den endelige version af håndbogen skal være færdig i starten 2019. Rapporten skal især tilføjes anbefalinger til interessenter, der også bygger på partnernes erfaringer med udvikling af læringsmoduler og rådgivningsydelser. Cirkulær økonomi er nu en central del af det, CRT beskæftiger sig med på turismeområdet. Vi skal følge op på alt det affødte og udnytte den synlighed, vi har fået ved at være blandt de første på området.

Netværksdrevet innovationsledelse

🗣 Interview med projektleder Lene Havtorn Larsen

Netværksdrevet innovationsledelse er en del af Viden & Vækst-projektet, som er finansieret af Den Europæiske Socialfond og Bornholms Vækstforum. I alt 10 netværksmøder med temaer som value co-creation, digitale medier og deleøkonomi.

... endnu engang har Bornholm fået et videnskabsmæssigt løft med et akademisk afsæt, som også er knyttet til viden gennem konkrete cases, og hvor alle deltagernes erfaringer bidrager.

Hvordan opstod idéen til projektet, og hvad er formålet?

Vi havde et ønske om at lave ERFA-grupper, hvor folk kunne samles, udvikle idéer, dele erfaringer og perspektivere deres arbejdsområder i forhold til andres. Vi har allerede et stærkt netværk fra masteruddannelsesforløbene Innovationsledelse i yderområder og Master i oplevelsesledelse i yderområder (MOLLY). Netværket er 11 år gammelt, og det er det, vi har bygget på ved at invitere andre ind i den her åbne fest, som netværket er. Min vurdering er, at det er et af de virkelige, virkelige stærke netværk på Bornholm. Dels fordi det har eksisteret så længe, og dels fordi det er drevet af

folk med handlingskompetencer til at gå hjem og gøre noget. Flere sidder også med i hinandens bestyrelser. En anden ting er også, at man har lyst til at udvikle sig selv, både menneskeligt og fagligt, og man har lyst til at udvikle sin virksomhed og ikke mindst Bornholm. Derfor er der gennem tiden opstået rigtig mange spændende idéer i kølvandet af det her netværk, og det kan man også se på Netværksdrevet innovationsledelse - der kommer rigtig mange gode idéer.

Hvordan er projektet finansieret?

Det er en kombination af brugerbetaling og medfinansiering i regi af Viden og Vækst-projektet. Det væsentligste er, at vi har en gruppe nu, som består

af 24 personer, der vil hinanden og kan udvikle sammen på tværs af faglige grænser inden for det samme ledelseslag.

Hvem har du arbejdet sammen med på projektet, og hvad har de hver især bidraget med?

Deltagerne har selv været med til at sætte scenen. Til det første møde gik de sammen og brainstormede på en masse forskellige emner, som blev til temaer og dernæst organiseret. Hvert tema perspektiveres hver gang til den enkeltes virksomhed og til Bornholm. Vi har fået nogle af Danmarks frem-

Netværksmøde på Stenbrudsgården, 29.08.2017 - Foto: Paw Brylet

Projektleder: Lene Havtorn Larsen

Forskningsstema: Mennesker og deres forbindelser i regional udvikling

Periode: 2017-2018

Finansiering: Den Europæiske Socialfond og Bornholms Vækstforum

meste oplægsholdere til at komme på netværksmøderne og give deres bidrag til de temaer, vi har ønsket viden om.

Hvad er det, netværksmøderne kan?

Hvert af de 10 netværksmøder er på hver sin måde meget givende og perspektiverende. Vi slutter altid af med en eftersnak, hvor vi diskuterer, hvordan vi kan sætte det her i spil. Det er værdifuldt, når der opstår nye idéer på tværs, eller man byder ind i hinandens virkelighed. Når man fx under valgkampen kan være med til at præge holdninger og debatter hos de to kandidater i netværket, som stillede op til kommunalvalget. Jeg synes også, det er vigtigt og interessant, når vi udvikler på idéer som for eksempel den bornholmske Camino, eller hvordan man laver platformøkonomi sammen og udvikler deleøkonomiske løsninger. Der bliver hele tiden udviklet på nye og spændende muligheder.

Hvad har været det mest interessante for dig i projektet?

Det mest interessante er at konstatere, at et netværk, vi har skabt for 11 år siden, er så levedygtigt, fordi det bygger på mennesker med handlingskompetencer, men også på et ønske om fortsat at udvikle sin viden

om forskellige emner. Så det synes jeg bestemt har været vanvittigt interessant at se. At formen holder, at netværket holder, og interessen for hele tiden at tilegne sig ny viden holder blandt ledere og udviklere på Bornholm. Det er dejligt. Det er også dejligt at se den gensidige tillid og ønsket om samarbejde, også blandt alle de nye. Og hvor dygtig man har været til at invitere ind, og føle at de andre er med. Det skyldes måske, at vi også hver gang starter med en sang. Og så har vi nogle utrolig gode faciliteter, som også er tillidsskabende. Rummet i sig selv inviterer til en god dialog og spændende perspektiver.

Hvilke output har projektet skabt, hvad kan det bruges til og af hvem?

Projektet har genereret ny viden til bornholmske ledere, udviklere og selvstændige, både inden for det offentlige og private og fra mange forskellige brancher. Så man kan sige, at endnu engang har Bornholm fået et videnskabsmæssigt løft med et akademisk afsæt, som også er knyttet til viden gennem konkrete cases, og hvor alle deltagernes erfaringer bidrager. Men i og med at det er akademisk forankret her på CRT, hvor der altid bliver sendt litteraturforslag og andet for-

skelligt ud, så synes jeg, det er et yderligere tilskud til den videnskabelige kapital, der findes på Bornholm.

Hvad skal der ske nu?

I slutningen af maj 2018 lukker Netværksdrevet innovationsledelse for denne gang, men jeg er helt sikker på, at et netværk, der har eksisteret så længe, vil findes i en ny form. En form, hvor vi kan mødes på et andet felt end de andre berøringsflader, vi har på kryds og tværs i det bornholmske erhvervsliv og samfund. De, som opfylder Socialfondens regler for deltagelse, går videre til at få lavet en vækstplan og -strategi for de enkelte virksomheder individuelt, og så får de mulighed for at se på, hvordan deres virksomhed kan udvikles. Det gør de nu med afsæt i en helt ny og meget bedre og dybere forankret viden om, hvilken måde de kan se deres egen virksomhed på. Så jeg synes, det er en fin overlevering til den næste del af hele Viden & Vækst-projektet, som løber nogle år endnu. Og på baggrund af det udvikle yderligere kompetenceudviklingstilbud på Bornholm, men også sikre, at der allerede foregår en hel masse udvikling af bornholmernes kompetencer inden for de områder, de interesserer sig for.

Bestyrelsesformand Lars Erik Jønsson

CRT kom ud af 2017 med et underskud på 451.000 kr. Hvad ligger der bag resultatet, og er det tilfredsstillende for CRT og bestyrelsen?

At CRT kom ud af 2017 med et underskud på kr. 451.000 betyder, at organisationens egenkapital reduceres tilsvarende. Årsagen til underskuddet skyldes en mindre indtjening fra eksterne projekter end forventet. Ambitionen var dermed sat lidt højere, end det var muligt at realisere. Det er dog vigtigt at fremhæve, at omsætningen fra eksterne projekter er steget med 10% fra 2016 til 2017 og fortsætter dermed den opadgående tendens siden 2015 som planlagt. Resultatet skyldes dels, at aktiviteter på en række større projekter endnu ikke er gennemført, samt at det ikke er lykkedes at hjemtage alle de projekter, der var budgetteret med. Men ambitionen det kommende år er fortsat et stigende aktivitetsniveau i centret.

Hvilke fokusområder har bestyrelsen haft i 2017?

Bestyrelsen er jo mere end midtvejs i centrets strategiperiode 2015-2018. I 2017 har vi lagt stor

*Administrerende direktør i
Væksthus Nordjylland*

*Formand for CRT's bestyrelse
siden 2015 og repræsenteret
i bestyrelsen siden 2005*

Lars Erik Jønsson
Foto: CRT

Centret skal de kommende år lykkes med generelt at blive den foretrukne samarbejdspartner for kommuner, regioner og nationale aktører, når der ønskes ny indsigt og nye løsninger for erhvervs- og turismeudvikling i yderområder og på øer i Danmark.

vægt på dels at konsolidere og udvikle vores kernekompetence, dels styrke formidlingen og kommunikationen af centrets forskningsresultater. I den sammenhæng har der været stærkt fokus på prioritering af generationsskiftet for CRT's forsknings- og udviklingsindsats inden for regionaløkonomi. Den regionale model for erhverv og beskæftigelse SAM-K/LINE® er en af centrets absolutte styrkepositioner, og det er helt centralt med ledelses- og kompetencemæssig prioritering her.

Hvordan er det gået på disse områder?

Strategien gennemføres som planlagt, og CRT har gennemført et smidigt og professionelt generationsskifte i forhold til regionaløkonomi.

Hvilke fokusområder har bestyrelsen i 2018 og hvorfor?

Det er utroligt vigtigt at fastholde vores fokus på, at den viden, vi producerer, reelt fører til nye indsat-

ser og bliver anvendt i praksis, både i den erhvervs-mæssige og politiske virkelighed. Det kræver, at vi i bestyrelsen hele tiden fastholder ledelsen på anvendelsesperspektivet ift. den viden, vi producerer og de projekter, vi indgår i. Vi skal kvalificere beslutninger i forhold til udviklingen af det hele Danmark.

Hvad er du som bestyrelsesformand mest stolt af, når du ser tilbage på 2017?

Der er grund til at være stolt af, at vi har en velfungerende organisation, der skaber resultater.

Hvor ser du de største udfordringer og muligheder for CRT de kommende år?

Centret skal de kommende år lykkes med generelt at blive den foretrukne samarbejdspartner for kommuner, regioner og nationale aktører, når der ønskes ny indsigt og nye løsninger for erhvervs- og turismeudvikling i yderområder og på øer i Danmark.

Direktør Lene Feldthus Andersen

CRT kom ud af 2017 med et underskud på 451.000 kr. Hvad ligger der bag resultatet, og er det tilfredsstillende for CRT?

Det er selvfølgelig ikke tilfredsstillende, når målet har været at øge indtjeningen væsentligt. Det, der ligger til grund for underskuddet, er i bund og grund, at vi ikke har nået vores indtjeningsmål.

Noget af det skyldes, at der har været forskydninger i nogle større projekter, som gør, at vi har måttet flytte indtægt fra 2017 til 2018. Det heldige er jo selvfølgelig, at pengene ikke er tabt. De kommer bare på et senere tidspunkt end oprindeligt planlagt. Forskydningerne bidrager meget til underskuddet, men resten af underskuddet kan tilskrives, at vi ikke har hentet tilstrækkeligt med projektaktiviteter hjem.

Hvilke fokusområder har været de vigtigste for dig i 2017?

Det helt overordnede fokusområde er gennemførelse af vores strategi, men især med fokus på vores økonomiske strategiske mål. Det drejer sig især om at få flere samarbejdspartnere og projekter og flere projekter med eksisterende samarbejdspartnere. Derudover har vi haft fokus på at få nye medarbejdere, hvor det helt centrale har været at gennemføre et generationsskifte i teamet omkring vores regionaløkonomiske model. Der har målet været at finde en profil, som både kunne mestre den faglige og forskningsmæssige udvikling på området såvel som det ledelsesmæssige indad og udad til.

Direktør for CRT siden 2012

M.Sc. Technology and Policy, MIT

Master i Environmental Management, DTU

*Lene Feldthus Andersen
Foto: CRT*

Der er efterspørgsel på klare anbefalinger og korte konklusioner, og det er ikke en nem opgave at oversætte komplicerede undersøgelser og resultater til noget meget direkte anvendeligt for modtagerne.

Hvordan er det gået på disse områder?

Som jeg allerede har nævnt, så er vi jo ikke fuldstændig kommet i mål med vores målsætninger omkring økonomien. Der har vi ikke i tilstrækkelig grad formået at få flere eller større projekter i hus, så der ligger et fortsat arbejde og fokus.

I forhold til nye medarbejdere var rekrutteringsprocessen meget positiv. I forbindelse med forskerstillingen, vi havde slået op på Bornholm, oplevede vi i modsætning til tidligere år, at vi dels fik pænt med danske ansøgere og også ansøgere med ph.d.-grad, som vi havde ønsket og håbet på. Med hensyn til generationsskiftet er det jo gået super godt. Det er lykkedes os at finde en kandidat, der i høj grad lever op til vores forventninger. Det er dejligt at opleve, hvordan den nye teamleder er blevet utrolig godt modtaget af vores samarbejdspartnere og helt klart også har deres tillid.

Det er også tilfredsstillende, at der er sat rigtig godt skub i et af vores andre væsentlige strategiske områder i 2017, nemlig vores kommunikation. Helt overordnet er det som leder på CRT selvfølgelig også dejligt at opleve, at vi grundlæggende har en velfungerende organisation med et stærkt fællesskab og en god kultur.

Hvilke områder vil du fokusere på i 2018?

Et område, jeg helt klart vil fokusere på i 2018 er

indtjeningen, der på nuværende tidspunkt halter bagud. Det er jo en grundlæggende forudsætning for, at vi kan udvikle os og skabe flere aktiviteter for Bornholm, som jo er noget, vi rigtig, rigtig gerne vil. Så det med at få boostet vores indtjening og klædt hele organisationen på er et meget stort fokusområde i 2018 igen.

Hvad er du som direktør mest stolt af, når du ser tilbage på 2017?

Jeg er mest stolt af den rekruttering, det er lykkedes os at gøre i forhold til det regionaløkonomiske team. Det er jo der, hvor jeg som leder har haft den største mulighed for at sætte mit aftryk på 2017. Jeg er også stolt af, at vi ved udgangen af 2017 fik en ekstrabevilling på 1 mio. kr. fra UFM. Det tillader jeg mig at tage som en anerkendelse af CRT som institution og vores betydning for Bornholm.

Hvor ser du de største udfordringer og muligheder for CRT de kommende år?

Den største udfordring er helt klart at rejse tilstrækkelige midler til både at kunne fastholde organisationen, som den er, men også at kunne udvikle den og skabe vækst. Konkurrencen er helt klart blevet hårdere om de midler, der er, ligesom det er sværere at finansiere overhead på projekter. Derudover er det en udfordring, hvordan vi

den i dag anvendes og efterspørges, som gør, at man skal kommunikere og formidle viden på andre måder end hidtil. Det udvikler sig hele tiden, også i kraft af digitale muligheder og måder at præsentere forskning og analyse på. Der er efterspørgsel på klare anbefalinger og korte konklusioner, og det er ikke en nem opgave at oversætte komplicerede undersøgelser og resultater til noget meget direkte anvendeligt for modtagerne. Men for at være relevante og gode samarbejdspartnere er det nødvendigt, at vi kan det som en del af vores metier.

Ser vi på muligheder, er der jo faktisk lige nu ret meget medvind på den dagsorden, som vi selv arbejder med - nemlig mere balance i udviklingen i Danmark. Det repræsenterer jo selvfølgelig nogle muligheder for CRT, men samtidig betyder det også - ligesom i andre tilfælde med tendenser, der er oppe i tiden - at der også er kamp om pladsen på platformen.

Generelt i forhold til hvad der efterspørges videnskabsmæssigt, så kan man sige, at en organisation som CRT, der er i spændingsfeltet mellem forskning og rådgivning, alt andet lige har et råderum. Med den samfundsudvikling, der er, bør en anvendelsesorienteret institution som vores have nogle muligheder. Vi vil gerne være ude i virkeligheden, for det er det sjoveste og mest spændende.

Carl Henrik Marcussen

Seniorforsker; ph.d., MBA

Turismerelaterede analyser baseret på bl.a. survey-datasæt og registerdata
Registerbaserede analyser inden for andre relevante områder.

+45 56 44 00 27 / +45 30 85 51 74
marcussen@crt.dk

Joan Lewin

Rengøringsassistent

Rengøring og praktisk hjælp.

Lene Feldthus Andersen

Direktør; MSc, Master of Environmental Management

Centrets daglige ledelse, strategi og bestyrelsesbetjening samt økonomistyring og personaleudvikling.
Eksterne relationer til regionale, nationale og internationale myndigheder, forskningsråd og organisationer, projektgenerering, repræsentation og netværk.

+45 56 44 00 22 / +45 30 85 51 79
lfa@crt.dk

Anders Hedetoft

Chefkonsulent, ph.d., cand.agro., HD

Regional økonomi
Landdistriktsudvikling
Erhvervsudvikling med fokus på erhvervsfremme
Iværksætter
Virksomhedssamarbejde og kompetenceudvikling.

+45 56 44 00 32 / +45 30 85 51 83
hedetoft@crt.dk

Emil Bæk Holland

Forsker; ph.d., cand.scient.

Forskning og udvikling inden for fødevarer- og forbrugerproducentrelationer, innovation og netværk samt regional udvikling og turisme.

+45 56 44 00 26 / +45 30 85 51 87
ebh@crt.dk

Julie Bennedbæk

Kommunikationsansvarlig projektleder, cand.mag. i kommunikation

Udvikling, planlægning, koordinering samt udførelse af CRT's strategiske kommunikation og videnformidling
Projektledelse af såvel interne som eksterne analyse- og udviklingsprojekter
Andet projekt- og strategisk udviklingsarbejde.

+45 56 44 00 29 / +45 30 85 51 71
jb@crt.dk

Lene Havtorn Larsen

Seniorkonsulent; master i oplevelsesledelse

Kreativitet, netværk, internationale kontakter og projektsamarbejde, oplevelsesøkonomi og oplevelsesledelse med speciale i ledelse af frivillige, udviklings- og læringsrum samt evaluering af læreprocesser, projektansvarlig for udvikling af Master i Oplevelsesledelse i Yderområder (MOLLY).

+45 56 44 00 40 / +45 30 85 51 78
ler@crt.dk

Birgit M. Jacobsen

Administrativ medarbejder, merkonom

Administrativ og økonomisk styring
Projektadministration
Bogføring og tidsregistrering (C5).

+45 56 44 00 25 / +45 30 85 51 72
bmj@crt.dk

Jesper Manniche

Seniorforsker; ph.d., cand.tech.soc.

Innovation og vidensdynamikker i virksomheder, netværk og klynger
Fødevarer og oplevelsesøkonomi i landdistrikter
Regional- og landdistriktpolitik.

+45 56 44 00 23 / +45 30 85 51 75
manniche@crt.dk

Karin Topsø Larsen

Seniorforsker; ph.d. i uddannelsesgeografi

Regional udvikling i perifere områder
Vidensdynamikker og regionale innovationsdynamikker i perifere områder
Regionale kompetencebehov og uddannelsesplanlægning
Oplevelsesøkonomi

+45 56 44 00 35 / +45 30 85 51 77
kl@crt.dk

Marianne Ramstedt Frølich

Administrativ medarbejder, merkonom

Administrativ og økonomisk styring
Projektadministration
Bogføring og tidsregistrering (C5).

+45 56 44 00 20 / +45 30 85 51 82
mrf@crt.dk

CRT's medarbejdere

2017

KØBENHAVN

Rikke Brandt Broegaard

Forsker; ph.d. i kulturgeografi

Landdistriktsudvikling
Bæredygtighed
Netværk, innovation og iværksætter
Borgerinddragelse
Naturressourceforvaltning

+45 56 44 00 41 / +45 30 85 51 80
rbb@crt.dk

Anne-Mette Nielsen

Studentermedarbejder, stud.polit.

Databearbejdning
Programmering
Kontrol af resultater fra økonomiske
modeller og databaser
Økonometriske analyser
Bistå ved rapportskrivning
Assistere kunder og samarbejdspartnere

+45 30 85 51 88
amn@crt.dk

Sune Kohl Bomholt Rasmussen

Videnskabelig assistent

Projektansat på forskningsprojektet Inno-
Coast om innovation af dansk kystturisme.
Databearbejdning, analyse og rapportskriv-
ning.

Fratrædt pr. 15. april 2017.

Bjarne Madsen

Professor, dr. scient. og cand.oecon.

Regional økonomi, regionale og kommu-
nale modeller (LINE) og nationalregnskaber
(SAM-K), kommunal økonomi, arbejdsmar-
keder, miljø- og ressourceøkonomi, trafik og
transportsystemer.

Fratrædt pr. 31. januar 2018.

Irena Stefaniak

Konsulent, cand.oecon.

Analyser i SAS (basis databehandling) til
basisversion og alle specialversioner af CRT's
regionale model
Støtte og teknisk analyse til præsentations-
systemet ALFRED
Oplæring og undervisning i registerdata og
SAS

+45 30 85 51 81
is@crt.dk

Jens Clausen

Statistiker, cand.scient./oecon.

Statistiske analyser
Databehandling, specielt i forbindelse med
udvikling, vedligehold og kvalitetssikring af
databaser
Udvikling og programmering af værktøjer til
dataadgang og -analyse
Regional- og kommunaløkonomi

+45 30 85 51 84
jens@crt.dk

Jie Zhang

Seniorforsker, ph.d. i økonomi

Udvikling af regionaliserede
turismesatellitregnskaber
Turisme konsekvensanalyser
Turisme destinationsudvikling
Regionale økonomiske analyser

+45 30 85 51 76
jz@crt.dk

Mette Lange

Studentermedarbejder, stud.polit.

Databearbejdning
Programmering
Kontrol af resultater fra økonomiske
modeller og databaser
Økonometriske analyser
Bistå ved rapportskrivning
Assistere kunder og samarbejdspartnere

Fratrædt pr. 31. maj 2017

Nino Javakhishvili-Larsen

Forsker og teamleder, ph.d. i
samfundsgeografi

Forskning i arbejdsmarkeder, human capital,
arbejdsbevægelser i geografiske områder
samt grænseregional forskning, samfunds-
økonomisk geografi med særlig fokus på
regional økonomi, regionale og kommunale
modeller (LINE) og nationalregnskaber (SAM-
K).

+45 30 85 51 86
njl@crt.dk

Tobias Frøsløv Rasmusson

Studentermedarbejder, stud.oecon.agro

Databearbejdning
Tjekke resultater i modeller og databaser
Bistå kunder og samarbejdspartnere
Økonometriske analyser

+45 30 85 51 85
tfr@crt.dk

BESTYRELSE

CRT's bestyrelse

Bestyrelsesperiode 2014-2017

Center for Regional- og Turismeforskning ledes af en bestyrelse udpeget for 2014-2017 bestående af 7 medlemmer, hvoraf de 6 udpeges af Bornholms Kommunalbestyrelse. Desuden udpeger centrets medarbejdere en repræsentant til bestyrelsen.

Lars Erik Jønsson
Bestyrelsesformand

Administrerende direktør i
Væksthus Nordjylland

Szilvia Gyimóthy
Bestyrelsesmedlem

Lektor, Institut for Kultur og Globale Studier,
Aalborg Universitet

Bjarne E. Jensen
Bestyrelsesmedlem

Tidl. direktør, REGLAB
Tidl. programkoordinator, Vækstprogram
Lolland-Falster-Vordingborg

Lene Havtorn Larsen
Medarbejderrepræsentant

Seniorkonsulent, Center for Regional- og
Turismeforskning

Kirstine van Sabben
Næstformand

Selvstændig bygningsmaler
Medlem af Bornholms Kommunalbestyrelse

Peter Vesløv
Bestyrelsesmedlem

Direktør, Beck Pack Systems A/S
Indstillet af Bornholms Vækstforum

Jonna Nielsen
Bestyrelsesmedlem

Faglig sekretær, 3F Bornholm
Medlem af Bornholms Kommunalbestyrelse

Allan Westh
Observatør

Arbejdsmarkedschef, Center for Erhverv,
Uddannelse og Beskæftigelse, Bornholms
Regionskommune

3 Særlige faglige kompetencer og forskningsmæssig relevans for CRT's virksomhed.

2 Bornholms Kommunalbestyrelse

1 Bornholms Vækstforum

1 Medarbejderrepræsentant

1 Observatør, Bornholms Regionskommune

N Ø G L E T A L

1. januar - 31. december 2017

⊕ Årets resultat

	2017	2016
	kr.	t.kr.
Nettoomsætning	11.642.410	11.0324
Andre driftsindtægter	39.016	36
Projektløn	6.676.921	5.740
Projektomkostninger	1.528.904	1.746
BRUTTORESULTAT	3.475.601	3.838
Andre eksterne omkostninger	1.392.733	1.471
Personaleomkostninger	2.417.810	2.431
Tab på debitorer	0	0
Afskrivninger af materielle anlægsaktiver	115.714	142
DRIFTSRESULTAT	-450.656	-206
Finansielle indtægter	0	0,5
Finansielle udgifter	376	6
ÅRETS RESULTAT	-451.032	-212
FORSLAG TIL RESULTATDISPONERING		
Overført til egenkapital	-451.032	-212
DISPONERET I ALT	-451.032	-212

K O L O F O N

Ressourcer og resultater 2017

er udgivet af

Center for Regional- og Turismeforskning
Stenbrudsvej 55 DK-3730 Nexø

April 2018

Redaktion

Julie Bennedbæk
Marianne Ramstedt Frølich
Lene Feldthus Andersen

Fotos

S. 6, Folketingssalen - Christoffer Regild

Tekst og layout

Julie Bennedbæk

Korrektur

Marianne Ramstedt Frølich

Denne publikation må kopieres efter aftale
med Center for Regional- og Turismeforskning

**OMHYGGELIGT FORANDRENDE
SAMFUNDSFORSKNING OG RÅDGIVNING**

Ressourcer &
Resultater
Årsberetning 2017

Center for Regional- og Turismeforskning

Stenbrudsvej 55

Rolighedsvej 25A

DK-3730 Nexø

DK-1958 Frederiksberg C

+(45) 56 44 11 44

crt@crt.dk

www.crt.dk